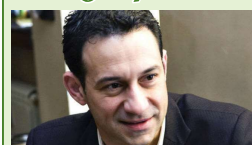

трибуна

arsenal® 10

Приемник на в. "Заводска трибуна"
Издание на "Арсенал" АД

на стр. 6 - 7

Камен Воденичаров

9 ноември 2018 г. • година VIII • брой 195

Акценти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. "Розова долина" 100, офис 8 (срещу Митницата)

СЪБРА СЕ СПОРТНОТО ЗЛАТО НА „АРСЕНАЛ“

Злато в златната есен – така може поетично да се нарече срещата на ветераните спортисти на „Арсенал“ АД, стигнали до най-високите върхове на работническият спорт в България в 15 спортни дисциплини. Поколение, което наред с усилената работа в цеховете и отделите, не е жалело сили и енергия на стадиона и в залата, за да покаже най-доброто от себе си и да защити спортната чест на „Арсенал“ и на Казанлък.

Златното поколение спортисти и спортни организатори на най-голямото машиностроително предприятие в България неслучайно избра 2018 година за своята първа ветеранска среща. През тази година се навършват 90 лета на организиран работнически спорт в дружеството и 60 години, откакто заводът има собствен стадион. Към тези кръгли годишнини се прибавят и 35 години от последната титла – завоюването на купата и знамето на ЦС на БФС в Националното работническо състезание „Здрави, силни, работоспособни“, които се пазят във фирмения музей, и 29 години от спечелването на Републиканското първенство по футбол от отбора на „Арсенал“ под ръководството на Веско Бумбалов. Зараждането на физкультурното движение, развитието на

спорта, надграждането на спортната база и големите спортни успехи са още един шрих към богатата история на предприятието, което в края на месец септември отбеляза 140 години от своето създаване.

Продължава на стр. 5

ОТКРИХА СГРАДАТА НА ТЕХНИЧЕСКИЯ КОЛЕЖ

Студентите от Технически колеж – Казанлък вече учат в нова сграда – обновената и модернизирания бивша Професионална гимназия по строителство в града. С Решение № 29 от март 2018 г. на МС тя е предоставена за ползване и стопанисване на Технически университет – София – за нуждите на колежа.

Ремонтните дейности по сградата започнаха след съвместна инициатива на Община Казанлък, местния бизнес и колежа.

Продължава на стр. 3

ZAKAZANLAK.BG

Помощ за Маги

18 608,18 лева бяха събрани в рамките само на 5 дни в една от най-мощните благотворителни акции, провеждани в „Арсенал“ – Казанлък, в помощ на лечението на Магдалена Веселинова Стоянова.

Продължава на стр. 4

МОТИВИРАЙТЕ

своите служители, клиенти и партньори

Ваучер Храна®
Ticket

Ticket
Compliments®

Compliments®
CSG

Идънред България
Edenred Тел: +359 2 974 0220 www.edenred.bg
bulgaria@edenred.com

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запryanов, Цветан Шиков, Добрин Драгнев,
Редколегия: Деляна Бобева – гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Първолета Петкова, Мария Пискова, Мира Маденджиян, Юлия Младенова, Венко Юнаков,
Със съдействието на КНСБ и КТ "Подкрепа" в "Арсенал" АД.

ХРИСТО ЯНЕВ-СТАРШИ: ПИОНЕР НА 90

Христо Янев е име известно. Не само за Казанлък, но и за България. Момчето от Розите, цесекар №1 за 2005-а, национал 2004-2011, сега вече в треньорския щаб, пак на Българска армия. Да, всяка крушка си има опашка. Та, думата сега е не за „опашката“, а за „крушката“. За оня Христо, който на 4-и май 1979-а станал най-щастливият човек на света – родил му се първи внук. По повеля на традицията, му дали дядовото име – Христо. „Много се радвах, първи внук!“, – заиграва и сега радостта в очите на достолепния мъж, който след седмица ще посрещне 90-и рожден ден. Да, Христо Янев-Старши е роден на 16-и ноември 1928 г. Мъж с биография. Мъж, отгледал цяла фамилия. След внука Христо идат още трима. Двете момчета на дъщерята Снежана и още едно – Георги, от сина Ангел. Вече има и правнуци – трима! Момчето и

момичето на звездата Христо и малкото англичанче, внучката на Снежана. „Много са мили всички деца, обаждат се, питат как сме, това ни е най-голямата радост...“, – споделя ветеранът. Снежана завършва висше във Варна, но иде кризата на прехода и не работи по професията си. Ангел целия си живот отдава на спорта: „Розова долина“, „Берое“... За Христо и Анетка всичко започнало през 50-те. Двамата се намират в Добруджа. Там офицерът, родом от Казанлъшко, служи в армията – Добрич, Силистра. След Военното училище и курс в Академията в София, Христо е зачислен в щаба на Разград. Но шест години там стигат и Христо разбира, че за него по-добре ще е в живота си да се посвети на друго. Другото се оказва „Арсенал“. И за двамата съпрузи. И по-точно, Завод 2/160. Цехът, който през март тази година записва 50-годишен юбилей. Негов създател и пръв началник е точно той – Христо Янев.

„Как се създава цял цех?...“ – как се създава, изумява се и сега ветеранът, нищо, че знае отговора. Все пак, всичко му е минало първо през ума, сърцето, а после – и през собствените ръце. Усвояването на производството, по елементи от съветската технология, тръгва през 1966/67-ма. Прави се т. нар. „нулева“ серия. Директорът Иван Кирев дал на Янев за становище по производството на гилзата срок от един ден! Христо преглежда документацията и на другия ден има план. Почва се на голо поле. Буквално. Няма оборудване, нищо няма. Бъдещият началник цех 160 тръгва от машините. Ръко-

„банята“ под открито небе, оградена е с картони. Първата работническа е Недка Вълчева. Георги Цанев е отговорник-смяна, старши настройчик – Иван Аджаров. Христо поема цялата отговорност и за кадрите. Помни всички, минали през 2/160, но е немалко притеснен, че може да пропусне споменаването на нечие име. А не бива, казва той. Редичката тръгва от стругаря Мильо Духтев, шеф на Механичното отделение, следван от Димитър Павлов, завеждащ термообработката и химичните операции, Райчо Чакърв,

Цехът готви четири отделения: Пресно, Механично, Термо-химично и Лаково. Всички хора работят с много хъс, чувстват се първопроходци. Каквито са. С времето цехът пораста до 470 души. Бракът е свален под технологичните 10 %, до реалните 3.2 %, което изумява съветските специове. Толкова ги изумява, че си отиват от Казанлък у дома със запечатан охлаждащ разтвор, за да изследват тайните на ниския производствен брак. Сетне иде времето на новите тогава стру-

говове С-11, после – на полуавтоматите за производство по няколко операции едновременно и въвеждането на конвейера за 14 операции... Своя принос дават Кольо Любенов, Петър Костов, Георги Илиев, Христо Митев, от-

идват постепенно, но сигурно. Голяма стара тетрадка с отъркани сини корици в дома на Христо продължава да пази старателно начертани на ръка таблици със стотици числа за произведената продукция, разпределени по години. На 4-и януари 1982 г. началникът на 2/160 предава работата на своя наследник – инженер-химикът Петър Митев, с пълна рекапитулация по операции... Причината – преумората от стреса в ръководната и отговорна работа му докарва първо инфаркт, а после и инсулт... „Безкрайно съм благодарен на тогавашното ръководство на „Арсенал“! То не ме остави сам в битката за здравето ми“, държи да каже Янев. Почва дългото му възстановяване: 7 операции, лечение в специализираната болница за рехабилитация в Баня, санаториумите във

те кадрите израстват, заслужено им повишават и заплатите. Млади и стари държат на качеството изключително много, самият Янев прецизира всичко до пълни подробности, организира и планира до последен детайл. „Такъв съм си, организиран човек“, признава той и, едва след като го питам, при толкова постижения, дали някой се е сетил да го отличи, чак тогава кимва на съпругата Анета, която носи прилежно пазени червени кутийки, в които откривам смисъла на живота му: Златен орден на труда, Орден „Червено знаме на труда“ – 1986 г., плакет „Ръководител – Челник на „Арсенал“...“

Навремето било така: викайте „отгоре“, слагат те до шестите в деловия президент на някое голямо събрание и чак тогава разбираш, че ще ти връчват награда... Но пионерът от 2/160 получил единия си орден право в болницата. Сам директорът му го донесъл. Има и военни ордени. Изобщо, награди има. Навремето по витрините на славата на пешеходната улица „Искра“ трудните подвизи на 2/160 били нещо обичайно, спомня си първият му началник. Внучите пък като малки се шегували: „Дядо, като те няма вече, кой орден на кого от нас ще завещаеш...? Христо вече е почнал със завещанията. Преди време дарява част от документацията на цеха на арсеналския музей. Безценната тетрадка с

водството на Завода дава яко рамо: заявката е за 400-тонна преса, после – 250 и 360-тонна. В офанзивата се включва като началник смяна Валентин Спасов, помага и той. Първата цехова преса е монтирана в

отчетничката Гунка Димитрова, Мария Минева и Мирка Димитрова, която „шета из всички операции“. По това време производството още се проучва, няма серийна продукция.

говорникът на склада Тянка Духтева, която винаги намирала за хората всичко, дори – дефицитното работно облекло... И – Надеяда от термообработката – да е жива и здрава! Успехите

основателя на 2/160 по-лека работа. Той става ОТК, а после участва в полагането на основите на още едно възлово за предприятие-то звено, което арсеналци знаят като АЕРЛ-а. Янев се пенсионира като началник производство. От това време пази топли спомени покрай работата си със сегашния зам.-директор на „Арсенал“ инж. Станил Станислов.

Янев залагал на младите

„Предах цеха с 476 работници. Търсехме предимно млади хора, издирвахме ги още преди да завършат училище, идваха при нас да се готвят като ученици. После постъпваха и работеха с голямо желание“, помни началникът Янев. В години-

данни 1968-1981 г. обаче още си е у него. Често я отваря, радва се. Че нещо е оставил след себе си за „Арсенал“ – семейство, което продължава да мисли за свое.

Тетрадката прибира в холната секция. Интересно място: всичките токове на Дистоевски, голяма колекция Световна класика, книги за Втората Световна, кадри – внучите и правнуците, Коледна картичка от Лондон, черно-бяла снимка – Христо Янев-младши с отбора на Розите, Христо Янев – шампион с ЦСКА, цветна картичка във футболен екип с автограф за баба и дядо...

Христо Янев-Старши е щастлив човек. Мъж с фамилия. И име, което някой продължава. При това – как...!

Продължение от стр. 1

ОТКРИХА СГРАДАТА...

„Преди година дадохме обещание и днес сме тук да покажем, че го спазваме. Огромна благодарност към Община Казанлък и бизнеса. Заедно поставихме началото на обучение, ориентирано към пазара и бизнеса“, - с тези думи се обърна към гостите на събитието проф. д-н инж. Георги Михов, ректор на Технически университет - София. Той подчерта, че Казанлък е център на машиностроенето в България и мисията на колежа е свързана с преодоляване на предизвикателството регионът да има нужните специалисти и инженери. „Колежът ще даде всичко от себе си за качествено образование на студентите си“, - категоричен бе проф. Михов. Признателност към всички, приели като личен ангажимент реализацията на коле-

в града: „Всеки от бизнеса в Казанлък даде своя принос днес да имаме Технически колеж. Това са хората, които дадоха и дават отличен пример за последователност в желанието си да го има колежът и мога да заявя, че това са едни от народните будители в Казанлък - местният бизнес. Тя поздрави бизнеса в града за родолюбивостта и затова, че Казанлък е в сърцата им, а целите и мислите им „Дългосрочно са свързани с града. Така е пребръвал и ще пребръде Казанлък“, - каза кметът.

Изпълнителният директор на „Арсенал“ Николай Ибушев бе награден с Почетна грамота и плакет от кмета на Казанлък Галина Стоянова, в качеството си на най-крупен дарител, вдъхновител и идеолог за съз-

- каза Николай Ибушев. По думите му, от Колежа ще излизат специалистите, които ще се грижат за Казанлък. На откриването той заяви

маси и столове. На тържественото откриване бе отдадено и заслужено уважение на четирите фирми-изпълнители на строи-

наместник отец Петко Мотев. Тази година Технически колеж - Казанлък прие студенти за втори път по специалността „Технология на машиностроенето“. Той е единственото легитимно висше училище в града, звено от Технически университет - София. Студентите в колежа са със същия статут, като тези в университета, и имат право на европейски стипендии, участие в студентски практики, които им се заплащат, възможност да продължат обучението си в магистърска програма, участие по програма „Еразъм“, възможност да учат и работят, като формата на обучението е редовна, а графикът е съобразен със заетостта им. Тяното обучение се провежда от висококвалифицирани преподаватели от Технически университет - София.

На церемонията по откриването на сградата на Технически колеж - Казанлък присъстваха и народните представители Борис Кърчев и Кръстина Таскова, областният управител Гергана Микова, началникът на РУО-Стара Загора Татьяна Димитрова, Стоил Колев от Асоциацията на индустриалния

също, че „Арсенал“ ще изпълни още едно свое обещание - върху месингова табела ще изпише всички дарители - фирми и физически лица, подкрепили със средства ремонта и обновяването на сградата на Технически колеж в Казанлък.

телно-ремонтните работи, извършили качествено и в срок дейностите, както и на инж. Денчо Харизанов, инж.

Цветан Шиков и Добрин Драгнев. Водосвет за здраве, благоденствие и успехи на висшето учебно заведение, на преподавателите и студентите и на всички, допринесли за това - колежът да го има, отслужиха казанлъшки свещеници начело с архиерейски

капитал, представители на бизнеса в Казанлък, кметове на общини, общински съветници, професори и преподаватели в Ту-София и ТК-Казанлък, студенти в колежа, граждани.

„Трибуна Арсенал“
Снимки: Юлия Младенова

жа и обновяването на сградата, изрази и проф. Ивайло Ганев, директор на Технически колеж - Казанлък: „Колежът не е самоцел, а кауза и днес в него е надеждата за обучаването на кадри за машиностроителния бизнес в града. Благодарни сме за дарителството от страна на местния бизнес! Явно духът на хората в Казанлък е жив и възрожденският пламък не е угаснал. Ние изградихме къщата на висшето образование в Казанлък“, - каза в словото си пред десетките гости проф. Ганев.

Кметът на Община Казанлък Галина Стоянова също благодари на бизнеса за инициативността му да подкрепя развитието на кадрите, нужни на пазара на труда

даването на Технически колеж в Казанлък, човекът, ревностно работил за реализацията му.

Развълнуван, в приветствието си Николай Ибушев каза: „Когато започнахме, никой не ми вярваше, че можем да постигнем това, но ето - колежът е факт и ние днес откриваме новата сграда. 32 фирми и 14 физически лица са дарители, благодарение на които Техническият колеж в Казанлък има сграда. Казанлък е най-индустриализираният град в България, факт не от вчера. Данните показват, че на 1000 души, работещи в индустрията, най-голям процент са в „Арсенал“. Благодарение обединените усилия на бизнеса, ние постигнахме много“,

В ремонтните дейности на сградата, която не е ползвана от години, се включиха над 40 дарители. За обновяването на сградата, продължило близо 3 месеца, бяха събрани над 320 000 лева. Почти една трета от тази сума е лептата на „Арсенал“. Сградата е с подменена ел. инсталация, монтирано е LED осветление, отговарящо на всички съвременни изисквания, изградена е отоплителна инсталация с нов котел, монтирани са нови радиатори. Сградата е газифицирана и топлоизолирана. Помещенията са цялостно санирани. Нови са още подовата настилка и санитарните възли. Монтирани са СOT и видео наблюдение. За преподаване на учебния материал е намерено решение в изграждането на съвременни системи за визуализация. До дни предстои дооборудването на залите с необходимите

ZAKAZANLAK.BG

Обективната журналистика си има нов дом

НОВИЯТ ПОРТАЛ НА КАЗАНЛЪК И РЕГИОНА

WWW.ZAKAZANLAK.BG

Иди и виж

„Образи и шрихи от Голямата война“

Поредна документална изложба, организирана от РАЦ към БАН в Казанлък, съвместно с Историческия музей в Казанлък, може да се види до края на този месец в Музея на розата.

Експозицията е със заглавие: „Образи и шрихи от Голямата война“.

В изложбата са включени официални документи на Академията, писма, фотографии, ръкописи и трудове, служебни и лични документи, малка част от солидният масив от документи за Първата световна война, който се съхранява в научния архив на БАН. Експозицията отделя място на българската интелигенция в годините на Голямата война.

Съставител и автор на изложбата е д-р Цветан Радулов.

Представените в изложбата архивни материали отразяват активността на българските учени по време на едно от най-тежките изпитания за българския народ - войната.

„Образи и шрихи от Голямата война“ идва в Казанлък благодарение личните усилия на инж. Владимир Чучумишев - регионален координатор на РАЦ към БАН и член на Групата „Експерти за Казанлък“.

Експозицията е без вход за посещение.

Продължение от стр. 1

ПОМОЩ ЗА МАГИ

Младата жена, която е майка на две деца и част от колектива на Завод 5, от години страда от едно от най-коварните заболявания - муковисцидоза. За това заболяване лечението е трансплантация на бял

моц:

**BG58 UBBS 8002 1073 9403 40
BIC UBBSBGSGF
Магдалена Веселинова
Стоянова**

Приятелите на Маги създадоха група във Фейсбук - „Глътка въздух и подкрепа за Магдалена“.

Благодарение на тази група преди седмица се организира благотворителен базар в парк „Розариум“, на който също се събраха дарения. 2 358 лева бяха събрани по този начин.

Кампания

„Трибуна Арсенал“

Какво представлява муковисцидозата?

Муковисцидозата е генетично заболяване, което засяга най-вече белите дробове, както и органи в коремната кухина - далак, черен дроб и черва.

Муковисцидозата засяга голям брой органи и системи в тялото. Първите симптоми са налице непосредствено след раждането.

Заболяването води до забавяне на растежа на малкото дете, въпреки нормалното хранене и изхвърляне на големи количества сол с потта, което води до характерната солена кожа. Възможни са вродени аномалии на вътрешните полови органи, което води до стерилитет.

При муковисцидоза са много по-чести и нетипичните пневмонии, причинявани от някои гъбички, които водят до туберкулоза при налице обстоятелства.

Също така, възможно е трайно повишаване на налягането в белодробната артерия, което залага развиване на белодробно сърце, което по-нататък може да се усложни със сърдечна недостатъчност.

При муковисцидоза, като странични ефекти, са други заболявания, сред които: запушване на синусните канали, главоболне или болка в лицевите кости, хронични бактериални инфекции, които се усложняват с появата на полипи в носните кухини - назална полипоза, диабет и др.

дроб, който към момента на практика не може да се осигури. Другият вариант е скъпоструващо поддържащо лечение. В случая на Маги - медикаментите за месец са близо 1 000 лева. Тя е една от 15-те българки, които очакват държавата да реши проблема с тяхното лечение и трансплантация.

Реалният брой обаче на българите с тази диагноза е над 200 души, предимно млади хора.

За момента Маги е в болнични и се лекува у дома, като не спира да се надява, че добрият изход е съвсем близо.

Да не гасне надеждата за младата майка помагат много нейни близки, всички до един част от колектива на „Арсенал“ - баща и сестра й са на работа в Завод 5, а майка й - в Завод 1, както и стотиците нейни приятели, колеги, сподвижници.

Идеята за набирането на средства и самата акция, под формата на благотворителни кутии за дарения на територията на „Арсенал“, са изцяло по идея и с организацията на СК на КНСБ в дружеството и заводските структури на синдиката.

Освен отделните лепти на отзовали се за помощ, от събран членски внос КНСБ в „Арсенал“ дарява за каузата - надежда и живот за Маги, сумата от 2 хиляди лева.

Дарения са направени от всички структури на „Арсенал“.

Набраната сума е внесена по сметката на Маги, а протоколът с данните е връчен на нейните родители.

Благотворителната кампания в помощ на Маги се провежда на територията и на Казанлък.

Разкрита е и специална дарителска сметка за по-

Шанс за развитие!

„Арсенал“ АД търси да назначи на постоянен трудов договор **лаборант** към Пречиствателната станция на дружеството.

Изисквания: средно или висше химическо образование. Опитът на подобна позиция ще се счита за предимство, но не е задължителен.

За нуждите на дружеството се търсят още и:

- Началник смяна
- Началник на участъци

Кандидатите за тези позиции следва да са с висше образование или с поне 1 година трудов стаж. За позициите могат да кандидатстват и специалисти със средно специално образование в сферата на машиностроенето, с минимум с 5 години стаж. За предимство се счита опитът на предишна позиция.

Фирмата предлага редица социал-

ни бонуси и възможности за кариерно и допълнително професионално развитие, месечни ваучери за храна, както и допълнително по 150 лева за отдалеченост за кандидати от община Стара Загора.

Желаещите да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri или да ги получат от гише Пропуски на Централния портал от 7,00 до 17,00 часа. Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес:

kadri@arsenal-bg.com

или подадени лично в Приемната на фирмата всеки делничен ден от 10,00 до 12,00 часа на адрес:

гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, офис №4

Повече информация за възможностите за работа в „Арсенал“ АД, както и за конкретните позиции и условия, можете да получите от Направление „Човешки ресурси“ на фирмата на телефон **0431/ 5 77 47**.

Празници

Качеството - въпрос на доверие!

През 1989 г. по предложение на Европейската организация по качеството (ЕОQ) ООН обявява Световен ден на качеството, който се отбелязва всеки втори четвъртък на месец ноември и всяка година се избира тема (мото).

Тази година този ден е на 8 ноември, а мотото е „Качеството - въпрос на доверие“. Доверие към всички заинтересовани страни - ръководство, персонал, доставчици, клиенти, общество и много др., към приноса им в израстването и поддържането на качеството.

Защо трябва да се интересуваме от качество?

В „Арсенал“ АД всеки трябва да знае, че качеството е важен фактор. Ние трябва да сме ангажирани да правим нещата правилно, обективно да оценяваме резултатите си и непрекъснато да се усъвършенстваме.

Стоката на нашия труд се предлага на пазара и тя трябва да бъде печеливша. А, за да е печеливша, тя трябва да привлече и задържа клиентите. Това се постига само тогава, когато предлаганата стока отговаря на потребностите и изискванията на все по-взискателния клиент.

Качеството е бъдеще!

Качеството означава поддържане на доверието, доволни клиенти, постигнати резултати. Качеството е ключ към успеха и бъдещето на фирмата... И на работещите в нея.

Послужай Световния ден на качеството поздравявам всички арсеналци, защото всички ние със своето старание и себепридаване формиране качество, което ни гарантира по-добър живот!

Неделчо Йорданов
Ръководител Направление „Качество“

МС ПРИЕ ПРОМЕНИ В ЗАКОНА ЗА ОРЪЖИЯТА

Одобрени са промени в Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия

Правителството прие законови изменения в действащия Закон за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия.

С промените се отстраняват констатираните противоречия в българското законодателство, осигурява се съответствие с принципа за доброволност на стандартите за пиротехническите изделия и взривни вещества за граждански цели, въвеждат се съответните задължителни маркировки и обозначения на категориите изделия.

С промените в Закона се синхронизират и европейските разпоредби, свърза-

ни с контрола на придобиване и притежаване на оръжие. Въвеждат се нови понятия „предупредително оръжие“ и „салютно и акустично оръжие“, допълнено е определението за „основен компонент на огнестрелно оръжие“.

Изменени са категориите огнестрелно оръжие, като е премахната категория D. Промени са и сроковете за съхранение на данните в единен автоматизиран регистър „Контрол на общоопасните средства“.

Въвежда се забрана за придобиване, носене и употреба на пълнители с голям капацитет, както и допълнителни изисквания

към лицата, извършващи дейности с огнестрелно оръжие за спортни цели.

Създаден е ред за временно ползване на ловно оръжие от лица, посещаващи страната ни за ловен туризъм.

С допълнение към един от членовете в закона се улеснява прехвърлянето на собствеността върху отпадъчните продукти, получени при утилизация на взривни вещества и боеприпаси, собственост на МО.

Подобрява се и контролът върху дейностите с по-висока степен на риск при придобиване на огнестрелни оръжия за спортни цели, автоматични огнестрелни оръжия, оръжия с голяма вместимост на боеприпаси в пълнителя и други.

„Трибуна Арсенал“

Продължение от стр. 1

...ЗЛАТОТО НА „АРСЕНАЛ“

Срещата на ветераните спортисти и спортни организатори започна с минута мълчание в памет на всички, които са дали своя принос в развитието на спорта в завода, но вече не са между живите.

Елена Замбакова, настоящият председател на Комисията по младежта и спорта към КНСБ в „Арсенал“ АД и движещата сила за срещата на бившите спортисти и организатори, благодарни на всички свои колеги, които са се отзовали на поканата за първата среща на ветераните, повече от 50 души.

Атанас Бозов: Златното поколение в 15 вида спорт

„Това е златното поколение спортисти и спортни организатори на „Арсенал“ - каза Атанас Бозов, председател на КНСБ в дружеството, който е бил дългогодишен футболист в арсеналския отбор „Торпедо“ и който е един от спонсорите на самата среща. - В завода имаше отбори по баскетбол, волейбол, лека атлетика, многобоя, футбол, борба, тенис на маса, вдигане на тежести, шахмат, колоездене, народна топка, крос, щафета, плуване, ски - общо 15 спортни дисциплини и навсякъде наши състезатели се представяха изключително добре и печелиха купи и медали.“

Малчо Иванов: Ние дирижирахме спорта в Казанлък

Малчо Иванов е най-дългогодишният спортен организатор в „Арсенал“ АД. От 1958 до 1990 година. По негово време спортът в завода бележи своя връх, момчетата и момичетата са толкова нахъсани и амбицирани, че след работата в производството тичат на стадиона, за

организация е назначен капитан Гочев.

Аз поех организационната спортна дейност в дружеството през 1958 година. Беше създадена една много

работоспособни“ отборът на „Арсенал“ е трикратен републикански първенец сред повече от 43 отбора в цяла България. Титлите са завоювани през 1979, 1981 и 1983

академия, преподавател в Стара Загора, Иванка Гаванова, скиорка и лекоатлетка, лекар във Варна, Павел Павлов, лекоатлет, нотариус в Казанлък, Генчо Генчев,

футболист и помощник-треньор на Кирил Сергиев, сега общински съветник, и още много арсеналци - много добри производственици, отлични спортисти и прекрасни професионалисти сега. Тук израсна и Дечко Черакчиев, първият майстор на спорта по плувен маратон на завода, имаме още кан-

Елена Замбакова: Спортният „Арсенал“ е марка

„За първи път спортните поколения на „Арсенал“ се събрахме, за да споделим своите спомени и хубави мигове, когато воювахме за победата на стадиона и в залата, - обръна се към всички присъстващи настоящият спортен организатор към КНСБ в дружеството Елена Замбакова. - Благодаря ви, че сме заедно, благодаря за подкрепата на Атанас Бозов и на Олег Начев, който дълги години отговаряше за спортна зала „Арсенал“, и на всички вас, защото ние направихме спортния „Арсенал“ марка. Всички останали се отнася-

ха към нас с уважение, защото знаеха, че сме най-добрите! Ние сме златното спортно поколение на „Арсенал“. Нека нашият пример бъде заразителен и за напред спортът да увеличи все повече младите хора.“

Специално за срещата от Плевен пристигна Георги Гетов, бивш

Организаторите

стриктна организация, като ръководството на завода проявяваше голям интерес към спортните мероприятия и към физическото укрепване на работниците и служителите. Да се включат в спортните мероприятия излизаха и работници от цеховете, и висисти от отделите, и готвачи, и ръководители, защото физкултурата бе важна част от социалната програма на предприятието. За поощряване на спорта бяха изработени специални книжки, в които се слагаше печат при направени 2 обиколки на стадиона или при пробягване от 1600 метра. И това само през почивките. Още помня един човек - Иван Александров, който за 3 месеца направи 136 пробягвания.

През 1978 година, по случай 50 години работнически спорт в „Арсенал“, нашият спортен клуб бе награден със златен орден

Арсеналски спортни кадри днес са известни личности

„През годините от арсеналските спортисти израснаха много известни и уважавани личности, - продължава своя разказ живата история на спорта в „Арсенал“ Малчо Иванов. - Николай Димитров, който тренираше волейбол, стана професор в Икономическия университет във Варна, Анчо Шишков бе дългогодишен началник на Противопожарната служба в Казанлък, Атанас Бозов дълги години е председател на КНСБ в завода, Илчо Белчев, тренирал лека атлетика, заместник-началник на заводската Противопожарна служба, Веска Иванова, волейболистка, завърши Националната спортна академия, преподавателка по физкултура в Математическата гимназия, Мишо Михайлов, шансист, завърши Националната спортна

дидат-майстори на спорта по шахмат и по лека атлетика“.

Бащата на Гунди е играл в „Арсенал“

По думите на Малчо Иванов, арсеналският стадион е бил едно от магнетичните места, събиращо спортните фенове на Казанлък. Тук е

Елена Замбакова

гостувал отборът на ЦСКА - ветерани, през 1978 година

с със звездите Жеков, Пенев, Гангелов, Цанев, Марашлиев, Янев... А назад във времето, през 1929-1932 година, бащата на самата легенда Георги Аспарухов - Гунди, Аспарух Георгиев, е играл в арсеналския отбор.

Илия Иванов: 30 години в „Торпедо“

Един от най-дългогодишните спортни дейатели, дошли на срещата на ветераните, е Илия Иванов, 30 години домакин на арсеналския футболен отбор. „Искаха ме

Малчо Иванов

да тренират. Печелят купи, медали, отличия. Едно наистина златно спортно поколение.

„На 16 май 1928 година в завода се провежда събрание, на което се учредява Дружество за физическо възпитание и културно-масова дейност. Развиват се основно гимнастиката - с талантливия спортист Тодор Милушев, футболът на аматьорски начала, леката атлетика и боксът - с безспорния талант Кръстан Цветков. За ръководител на спортната

на труда, единствен в България. Ние развивахме 15 вида спорт, а на спартакиадата през 1978 година от „Арсенал“ участваха 650 души в 68 отбора. Ние дирижирахме спорта в Казанлък!“

Арсеналци дават всичко от себе си, за да стигнат до спортните върхове - упорито тренират в свободното си време, а елементите от гимнастиката упражняват дори и през нощта. И успехите закономерно идват при тях. В Националното работническо състезание „Здрави, силни,

Илия Иванов

спортен деятел в ДФС „Розова долина“ - Казанлък, който поздрави арсеналци с 90-тата годишнина на организиран спортен живот и пожела на всички здраве и високи постижения на младото поколение спортисти.

Юлия Младенова

Интервю Камен Воденичаров:

РЕВОЛЮЦИИ НЕ СЕ ПРАВЯТ ОТ ХОРА,

Камене, ти изпя един от химните на Новото време, на Промияната - песента „Не съм избягал“. Химнът на онова поколение, което не си взе маратонките и не се качи на първия самолет за Канада, а остана тук, въпреки всичко. Сега тази песен я пеят децата ни и децата на децата ни. Кака да го „четем“ това?

- За една песен дългият живот би трябвало да радва всеки творец, заради дълголетие на песента му. Много и различни прочитания може да има това песенно дълголетие. Та много наши приятели не са тук, във всяко семейство има по един човек някъде заминал: в моя клас половината са по света. Два милиона и половина от нашите хора са някъде по света и слава богу. Слава богу, защото всеки си намери пътя. Не успяхме дружно да се преборим с простицината, с наглостта, с безочие, с безпътицата, с глупавите решения, със замитането

под килима на проблемите и на онова, което трябва да се случи. Все пак е хубаво, че в момента растат деца, които

говорят, освен български и някакъв друг език. Има деца на Европа и бебета на Европа, сред тях има и българи. На моя добър приятел Тончо Токмакиев внучката му в момента проговаря на 3 езика: на български - езикът на майката, на езика на баща

си - фламандски, защото момчето е холандец, и на испански, защото те живеят в Барселона. Това е бъде-

що. Това е положението. И, както се пее в песента - „където и да си, ти не си избягал“. Не си избягал от любовта към приятелите си и на приятелите си, от любовта към мястото на нашата прекрасна страна.

Голям оптимист си...

- Да. Оптимист съм. Във всяка една сфера. Ето, и в спорта казват: „Ние чакаме децата на българските емигранти, които спортуват в големите спортни школи на Европа и след 5-10 години ние отново ще имаме един много силен национален отбор“. Защото там се случват нещата, както трябва. Същото става и с музиката. Наскоро бяхме в Барселона, там видяхме едно циганче, нашенско, което свири и учи в Консерваторията в Барселона. Освен любимите цигански ритми, то свири и Моцарт, Вивалди и го прави прекрасно. Ето, тази среда, която ние не можахме да създадем тук, и за която до голяма степен сме си и виновни ние тук, защото ние ги избираме тези горе, ние изпълняваме това, което те правят. В крайна сметка, слава на Бога, има някакво движение и нещо се

случва. Да, тук опустяхме. Много опустяхме. Видно е, обикаляйки много из страната - виждам го вече. Скоро си говорихме за това с колегите. Тенденцията вече я има и в големите градове: гледаш прекрасен реновиран площад, светлина, пуснати фонтани, мигат лампички и...

...и празен.

- И празен. Няма жив човек. Няма котки и кучета даже. Което е много потискащо, но и то е част от играта, част от това, че ние не успяхме да се справим. Имаше много алчни, гадни и подготвени хора, които откраднаха много неща и това ще бъде дълъг процес. Не напразно в Светото писание се казва, че трябва да се върви 40 години из пустинята, за да се забрави робството.

Продължава на стр. 7

Арсеналско

Таланти!

Арсеналският малчуган на Ваня Станилова и Николай Шопов и бивш „Буратинец“ Теодор е едно от най-щастливите момчета тези дни у нас. Причината е в невероятната и възбудяваща среща с един достоен и смел българин, полетял

таниците на школата Теодор Николаев Шопов, Магдалена Михайлова Петкова, Русиана Иванова Плачкова, Бонита Сергеева Асенова и Ния Иванова Мъдрова участваха в конкурса със свои разработки в раздел „Космически модели и макети“.

Талантите сърчно изработиха макети на планетите Нептун, Марс, Уран, Юпитер и Сатурн и заслужено получиха поощрителната награда. Отвъд официалното признание за уменията на децата дизайнери и художници остана възбудата от срещата с първия българин, излетял в Космоса.

Вълнуващата среща се проведе в Музея „Земята и хората“ в София.

За Теодор Шопов рисуването е много повече от хоби и страст, тъй като вече е на път да го превърне и в професионален свой ангажимент. За сега.

От началото на тази година на Тео, който вече 5 години е част от Школа „Ренина“, е петокласник в Националната гимназия по пластични изкуства и дизайн „Акад. Дечко Узунов“ в Казанлък.

При такива дизайнерски прощепулници - какви ли ще са крачките!

Успех!

в Космоса - първият български космонавт Георги Иванов, единият от двучленния екипаж на космическия кораб „Союз 33“ с капитан Николай Рукавишников през 1979 година.

Срещата за Тео с българския космонавт стана възможна благодарение на участието на млади таланти-художници от Школата по изобразително изкуство към НЧ „Възродена Искра“ - „Ренина“, с ръководител Ренина Леова, в XX Национален конкурс „Космосът - настояща и бъдеща на човечеството“. Възпи-

Специален празничен концерт, посветен на 20-ата годишнина от създаването на приятелските връзки между Казанлък и Япония и учредяването на Асоциацията за приятелство „Казанлък-Япония“ събра на 7-ия ноември в ДК „Арсенал“ приятели на Япония и последователи, опазващи връзките между двата народа - българският и японският.

Концертът бе на ансамбъл „Арсенал“ в Казанлък и включваше най-доброто от изпълненията, с които танцьорите на Христо Стоянов радват жителите на Страната на изгряващото слънце вече 20 години.

В празничния концерт, който бе част от 29-ото издание на Дните на японската култура у нас, се включиха и двама японски инструменталисти - Кейшо Оно и Мамору Мотоока от японската група SHAMIRIA.

В публиката бяха гости от посолството на Япония у нас и голяма част от тези, които имат принос за създаването на връзките на Казанлък с Япония и които поставиха началото през 1998 година: бивши представители на местната власт, дипломати, бизнесмени, представители на НПО и културни структури.

Още за юбилейния празничен концерт очаквайте в следващия брой на в. „Трибуна Арсенал“.

За личния празник - с радост и най-добри пожелания!

През седмицата красив рожден ден отпразнува

Боряна Костадинова

счетоводител в „Арсенал 2000“ АД.

Здраве, щастие и много отворени посоки!

От колеги и приятели

КОИТО ИМАТ КАКВО ДА ГУБЯТ

40 години ще вървим в пустинята, за да забравим робството, твърди една от младежките емблеми на прехода у нас – Камен Воденичаров, според когото е „хубаво отново да си навиеш пружината“

И ти прави опити да си намериш друга родина?

– Да. Аз съм опитвал във Франция, опитвал съм и в Германия, но в крайна сметка не избягах. И то, честно казано, не защото не съм искал, а защото ние бяхме от късметливите, от щастливите хора, които можеха да правят това, за което са учили: актьори, певци, журналисти дори. На нас ни провървя. Ние имаме развитие на кариерите, благодарение на телевизиите, на това, което се случваше около нас. Ако нямах толкова работа и ако не ми се откриваха толкова много възможности, може би и аз щях да съм „хванал гората“ и да се преместя някъде, където имаш възможност за реализация и да си гледаш семейството и любимите хора. Ние останаме, защото на нас ни потъргна. Всичките: Слави, Куку бенд, ние – Мартина, Тончо, ние сме тук, защото ни провървя. Вярно, и ние сме правили доста усилия, но...

Това, което правите с вашия спектакъл „Царете на комедията“, е някакво странно дежа вю на онзи НЛО-спектакъл отпреди 30 години, в който по някакъв странен начин бе радост от края на една ера и саркастично намигане за пороците на новата, която се задаваше. Сега ви гледам на сцената пак тримата – ти, Тончо Токмачиев и една третинка от НЛО – Георги Мамалев, и усещането е същото. Въпросът крещи: „Оти румчахме жабетата, като сме пак там, където тръгнахме?“

– Не е съвсем така. Но ние търсим в този спектакъл и съзнателното смесване на съвременните случки и скечове, и на носталгията по звученето на 80-сетарското и 90-сетарското време. Защото ние самите вече не сме същите, стари магарета сме. Искахме да разкажем за един по-дълъг период от време. Затова и в спектакъла има модерни моменти, има и едни други смешно-тъжни моменти от новия век и ретроспекция, връщане назад, носталгични и емоционални чувства. Просто животът на 40+ или 50+, в които сме ние, това се случва. Вече имаме много опит, много видяно и понякога е хубаво отново да си „навиеш пружината“. А ние искаме да „навием пружината“ с времена и мелодии, с които сме били силни, с които сме били сигурни. Като видях как реагира в залата, отново ми се живее и ми се прави нещо, което да продължи напред...

Не е ли сиво тук?

– Не, в никакъв случай.

Сега някак българите живеем в едно обезнадеждено време. В този смисъл, теб самия кое те кара да стоиш тук, освен работата?

– О, не е съвсем сигурно. Винаги има интересни възможности. Последният път,

„свържем контакта“? И защо опустяваме? Вече личи и дори в най-големите ни градове. И със седмици личи разликата – опустяването не е с месеци и години. Няма ни.

– Не „свързваме контакта“, защото нямаме силите да издърпаме двете жици: от едната страна на политика-

кредитче, нещо спастрил и блъска се, тихичко си седи, „мъчка“ си неговите работи и си седи, мирува... и не му се излиза на барикадата. Революции не се правят от хора, които имат какво да губят. А ние имаме, колкото и да сме „пробити тенджерки“.

бизнес. На него му трябват още няколко години да се окопити и да си стъпи на краката, за да има финансовата възможност да се противопостави на олигархията и на онези хора, които смъкват парите от фондовете и командват парада. Някой трябва да се опъне на тези хора и не съм много сигурен дали това е Слави. По-скоро имам надежди, знам как се развиват отделни сектори, ако не им откраднат бизнеса, както става у нас често / онази група от 10-15 разбойника/, мисля, че могат да си „намерят майстора“ в едно силно движение, което обаче трябва да бъде водено от икономически независими хора.

– „Ще намеря смисъл да остана“... В какво намираш ти сега смисъл, за да си тук?

– Моят смисъл, за да съм тук, е в работата ми, в близките ми хора, в семейството ми, любимото ми семейство, приятелите и възможността да се развиват някои мои нови проекти. Всеки намира своя собствен смисъл да остане някъде. Един остава в Испания, друг в САЩ, трети в Аржентина или Бразилия. Намира си смисъл, за да е там, „където и да си“, както се казва в песента.

Значи няма да изпееш тази песен след 10-15 години другояче, като примерно „Избягал съм“?

– Не, не бих. Често пъти си препрочитам едно стихотворение: „За мен веч не ми е мило, о, мой загубен роден край“... Имало е и такива поети у нас, които в мигове на отчаяние са си казвали: „А бе, тази няма да стане“. И аз съм си го казвал същото, но така де – няма да изпея „Избягал съм“. Може, ако се ядосам да изпея нещо подобно, но ние не бива да се сърдим и не бива да спиране младостта на България. По-добре да се развива и да се обучава там, за да е полезен за себе си и за родителите си, за страната си. Та, вижте, навън са най-големите ни инвеститори, българите зад граница. Те са тези, благодарение на които оцелява другата половина тук. Те плащат данъци, за да може после някой тук по нашенски зверски да ги окраде: било за настилки, за кражби на лекарства, тънък слой асфалт, който убива, или други национални безумия.

Когато ти е трудно, как се вадиш?

– С любими хора на любимото място. И с много песни и смях. Смехът е този, който ми помага.

Деляна Бобева

Той вече е едно пораснало момче – на 52 е. И с все същия момчешки плам гори в новите си проекти. Като емблема е: на новото време, на прехода, на свободата, на онова поколение, което с надежда и плам, със самоотверженост и вяра бранеше студентските си мечти и човешки свободи на Орлов мост преди близо 30 години. Кукувец. От първите. Нещо повече – един от създателите на Ку-ку, заедно със Слави Трифонов и Тончо Токмачиев.

С първия си разделят пътищата, с другия са приятели и съратници.

Участва в създаването на Независимите студентски дружества и на Федерацията на независимите студентски дружества през 1989 и 1990 г.

Иначе актьор. ВИТИЗчия. Филмаджия. Сценарист и режисьор. Прокурор. Шеф на първата музикална телевизия у нас – ММ. Стана и завървя водещ на първия сезон на риалити шоуто Сървайвър БГ.

Певец.

Изпял е десетки песни, но една от тях – „Не съм избягал“, стана символ на едно поколение българи, дали се курбан на Времето тук.

Във времето на най-масовото и голямо българско преселение през първите години на 90-те.

Работохолик. Женен за работата си. И за всички смислени каузи.

Съдбата ни събра за тази „приказка“, за всичко, което се изля и изпреживя от онзи Десети до този Десети – в ретроспекцията на живота ни и на има-няма някакви си там 29 години.

Едно от най-популярните лица на малкия екран у нас – актьорът Камен Воденичаров – пред в. „Трибуна Арсенал“.

когато се случи, имаше възможност за работа с мои колеги, които са куклени актьори и имат такава школа в Испания. Имаше възможност и за изгодна сделка за имот там и просто ми мина през главата в един момент: цък не на стари години да отида и да работя кукли, да правя спектакли с кукли и на стари години пак да си работя по професията, но в крайна сметка да живея щастливо, спокойно в една уредена, усмихната, слънчева страна. България също е такава, но нещо ни пречи да „свържем контакта“ и да тръгнем отново напред.

Имаш ли отговор кое е това, което ни пречи да

та и управлението, и от другата – на общия ни мързел и нежеланието ни да правим нужното, за да съединим тези две неща. Щепселът и разклонителят не стават, не са един за друг. Трябва да се дръпне и от двете страни и да се получи веригата. Да тръгне моторът. Зависи от нас. Само от нас. А някак си не искаме да рискуваме и да си имаме проблеми. И може би, колкото и странно да звучи, имаме какво да губим вече. И не ни се иска да излезем на барикадата. Не е като през 90-те. Тогава нямаше нищо. Тогава имаше само едни скъсани обувки, едни два лева в джоба и нищо друго. Сега кой какво направил нещо си, взел си

Ето го отговорът защо Слави Трифонов е пас... и някак не се ражда онова нещо, което хората чакат от него.

– Може би... може би...

Имаше много проектирани надежди върху него и евентуална негова партия, формация, но...

– Все пак Слави е артист. Той е шоумен, с много голямо доверие, внимание и ми се струва, че в мига, в който излезе на политическата сцена, ще бъде пометен като перце от лятна буря. От тези, които хвърчат от тополите. Аз повече надежди възлагам в това отношение на българския бизнес, и то на независимия български

ПЕТЪР ПЕТРОВ

Българинът, прочул се с изобретателската си продуктивност

Петър Петров (1919 - 2003) е българо-американски инженер, смятан за един от най-продуктивните изобретатели през втората половина на XX век.

Негови или с негово участие изобретения, с ярка следа в световната наука, са: - Ракетата „Сатурн“ по програмата „Аполо“ на НАСА, с която успешно са извършени мисии до Луната;

- Първият в света безжичен сърдечен монитор, използван днес в болниците по цял свят, разработен от компанията му Care Electrics;

- Първият дигитален ръчен часовник с марката Pulsar, 1969 г., пуснат на пазара през 1971 г.

- Първата компютризирана система за измерване на замърсявания;

- Телеметрични устройства за метеорологични и комуникационни сателити, както и множество други апарати и авторски методи.

С кораба „Джемини II“, конструиран от Петров, е поставен световен рекорд по ветроходство през 1976 г. Петър Петров е носител на многобройни награди. Морският нос Петров на остров Брант в Антарктика е наименуван в чест на големия изобретател.

Брестовица. От това малко българско село, Пловдивско, започва животът-приключение на един наш сънародник, оставил огромна полза за човечеството – Петър Димитров Петров. Много малко се знае за ранния етап от живота на прочутия българин. Роден е на 21.10.1919 г. в почетното семейство на Димитър и Василия Петрови. Баща му бил свещеник. Според запознати, една от неговите сестри – Венче Кючкова, живее в Бургас, а другата Радка Сайдоу – в Пенсилвания. И толкова. Оттук нататък следва една история, колкото авантюристична, толкова и реална. На един от най-успешните българи в историята ни.

Във Франция. 20-годишен, Петър заминава за Франция и постъпва в Чуждестранния легион. Точно тогава започва Втората световна война. Младецът, като доброволец от френската служба, попада на фронта, където през 1940 г. защитава прочутата отбранителна линия „Мажино“ на границата с Германия. Пленен е от хитлеристките войски и е изпратен в германски военнопленнически лагер в окупирана Полша, където престоява една година. Успява да избяга през 1941 г., завръща се в България и постъпва в българската армия. Бил е гвардеец на цар Борис III. Разказвал, че пазел царя с пушка без куршуми, тъй като монархът се страхувал от атентат. Петър участвал в почетната охрана при погребението на турския президент Кемал Ататюрк.

В Германия. Опасявайки се от репресии, тъй като е бил царски офицер, в края на войната Петър Петров емигрира в Германия, в Мюнхен. След 1944 г. задочно е осъден на смърт от Народния съд. Присъдата му е отменена след 1989 г., когато е вече световноизвестен.

В Германия започва неговата кариера на талантлив инженер и изобретател. В Дармщадския университет записва инженерни науки, а след това продължава в Щутгартския университет и се дипломира с магистърска степен по механика и гражданско инженерство. Голямата любов на българина била корабостроенето. През 1947 г., докато следвал, участвал в строежа и дизайна на повече от 60 плавателни съда.

Годините в Германия го свързват с Хелен Филипс-Петроф. Щастливият им брак продължава 52 години. Имат трима синове – Алън, Ралф и Марк, наследили таланта на баща си и влечението му към науките. Подобно на баща си, който не се завръща в родината си, те живеят далеч от България.

Свободолюбивият дух на Петров не му давал покой. Той взел решение да напусне Германия и да избяга в Южна Африка, но опитът му бил неуспешен: бил заловен от британския флот и изпратен обратно в Германия.

В Канада и Индокитай. С добро образование и с много идеи, изобретателят не се задръжал на едно място. През 1951 г. заминал за Торонто. Две години по-късно започнал работа за американските Военновъздушни сили, участвал в разработката на първия комуникационен космически сателит. Участвал и в проекти за изграждането на американските военновъздушни бази при Гуас Бей, Лабрадор и при Туле, Гренландия. През 1956 г. авантюристичният му дух го отвежда в Индокитай, където се включва в строителството на мостове и електрически централи.

В САЩ. По-късно, на собственооръчно проектиран катамаран, Петров си подарява истинско морско пътешествие до гр. Мелбърн в щата Флорида. В Америка българинът се установява трайно, след 1963 г. – в гр. Хънтсвил, Алабама, където остава до края на живота си. Научната дейност в онези години набрала скорост и от 1959 г. Петър Петров се включва в множество космически проекти. Първият двуместен американски космически кораб, в чието проектиране той участва, носи името „Джемини“. Участва заедно с група учени и в разработването на първия метеорологичен сателит „Нимбус“, както и на първия комуникационен спътник „Телстар“. Организирайки и свое звено за работа с полупроводници.

През 1963 г. българинът записва още една важна страница в своята биография: лично е поканен от Вернер фон Браун, прочутият немски конструктор на военните ракети „Фау“, директор по разработката на операциите в центъра на НАСА „Д. Маршал“ в Хънтсвил, да участва в неговия

екип като водещ инженер при конструирането на новата ракета „Сатурн 5“. Тази ракета успешно е използвана в програмата „Аполо“ за пилотиран полет до Луната. Проектът е финансиран от „Боинг“ и „Нортроп“.

Първият електронен часовник Pulsar. През 1968 г. Петров основава Care Electrics – високотехнологична компания, в която, използвайки познанията си от технологичните проекти на НАСА, създава своя уникален, първи в света, безжичен сърдечен монитор, намерил приложение в болниците. Година по-късно изобретателят е в основната

част на екипа на Джон Гърси от компанията Hamilton Watch, пионер в сферата на цифровите часовници, благодарение на който се появява и първият дигитален ръчен часовник, наречен Pulsar. Прототипът на първия електронен часовник е представен през 1971 г.

Уникалният модел, със златен корпус, се продавал за умопомрачителната за онова време сума от 2100 щатски долара /дн. над 12 000/.

Вместо със стрелка, новият часовник показва времето, изписвайки върху цифербла-

та светещи в червено цифри. Електронното устройство се оказало доста успешно, дори имало изява в киното – в един от епизодите за Джеймс Бонд. Един от първите произведени електронни часовници все още е експонат във Вашингтон, в Смитсоновия институт по технология. Пет години по-късно патентът върху часовника е продаден на известната японска фирма „Сейко“ и световният пазар е златял с електронни часовници. Впоследствие в „надпреварата“ за производството на т. нар. „умни“ часовници, с все по-нови модели, се включват и други големи компании.

Контрапунктът. В „морето“ от публикации за Петър Петров справедливо се твърди, че той е предприемчив и успешен български емигрант и чудесен пример за подражание. В повечето от тях с гордост се пише, че именно той, българинът от Брестовица, е създавал на

електронния часовник, а в други – че е бил част от екипа, създал часовника. Тези твърдения обаче срещат и несъгласие. Един от авторите смята, че подобно на

историите с някои други „български“ открития, това се прави, за да се „помпа националното ни самочувствие“. За повече информация по въпроса този автор разговарял с Ралф Петроф, син на изобретателя, след който се изяснило, че: „През 1971 г. „Електро Дейта“ придобива неговата фирма „Кеър Електроникс“, произвеждаща медицинско оборудване, и Питър е назначен за изпълнителен директор на обединената компания. Заедал поста до март следващата година, месец преди на пазара да се появи „Пулсар“, а причините за напускането му са най-вече във финансовото затъване на компанията. Причината да му се приписва изобретяването на електронния часовник бил в „опита на баща му в НАСА“. Впрочем, и това би могло да бъде оспорено, т. к. електронният часовник е изобретен и представен през 1971 г., но се появява на пазара по-късно – през 1972 г., което не означава, че Петров не е участвал в създаването му/.

Легендата „тръгвала от некролога, публикуван от семейството му в „Ню Йорк Таймс“ през 2003 г. и стигала до номинацията в кампанията на БНТ „Българските събития на XX век“, без която да е направил опит да се свърже с роднини и колеги на Питър, за да потвърдят информацията. И – вместо да се отдаде дължимото на нововъведенията на Петров в сферата на цифровите броячи и сърдечната апаратура, разработени от него, се разпространяват подобни митове“. А, иначе, за създаването на електронните часовници, подобно на други изобретения, имало няколко кандидати...

Семейната компания. Пособичен бил стремежът на Петър Петров, от съвсем млад създал силно влечение към науките, да постига непостижимото. Бил човек с благ характер и буен ум, имал 4 инженерни специалности, говорел 4 езика /според някои източници – 7/, сменил през живота си 26 длъжности /също според някои източници/ – от машинист до президент на фирма. Познавал отблизо водещи американски специалисти в областта на електрониката, астронавтиката, космическите технологии. Мечтател, но и реалист, Петров е смятан за един от най-

продуктивните изобретатели през втората половина на XX век.

Виждайки ниша за развитие в науката, през 1975 г. той решава да вложи натрупания си опит и идеи в собствена компания – в служба на околната среда. Заедно с един от синовете си основава компанията

ADS Environmental Services, производител на компютризирана апаратура за измерване на замърсявания. Замърсяването било вече глобален проблем и нуждата от измерването и вземането на мерки наложила създаването на нова, специфична по рода си, апаратура. Петров бил повлиян от жестоката необходимост в големите градове на Америка да се измерва замърсяването на водните басейни. Към онзи момент този процес бил много бавен и трудоемък, бил нужен многоброен човешки ресурс. Петров основал компанията в собствения си гараж, като първоначално влягал спестени семейни средства – ок. 13 хиляди долара. По-късно тази компания става гигант в сферата си с годишен доход от над 50 милиона долара. Петров не изоставил и своята страст към корабостроенето. Той модернизирал първоначалния облик на катамарана, с който пристигнал в Америка. Така създава катамарана „Джемини II“, с който Лий Тейлър поставя световен рекорд по ветроходство в езерото Гюнтерсвил.

Краят на един живот, беззаян от изобретателска мисъл. Известният ни и широко признат сънародник, оставил на света значително технологично наследство, доживява 83 години. Умира в дома си в Хънтсвил, Алабама, на 27.02.2003 г. Вестта съобщава „Интернешънъл хералд трибюн“. До него били съпругата му и тримата му синове, които продължават да живеят в Хънтсвил. Други вестници написали, че „в САЩ Петров е успял с таланта си“. Под некролога на Петър Петров, публикуван в „Ню Йорк Таймс“ през 2003 г., е цитиран един от синовете му, Ралф Петроф, който смятал, че е ирония баща му да почине от естествена смърт. „Той винаги се надсидваше над опасността и смъртта, шегуваше се до последния си миг. Не е трябвало да доживее до 20-ия си рожден ден с рисковете, които е поемал, камо ли до 83-ия. Мисля, че, ако можехме да комбинираме Индиана Джоунс с Томас Едисон, резултатът щеше да бъде баща ми“.

Мария Рашкова

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“:
Редакция: e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com
Деляна Бобева: 0882 98 70 13, e-mail: didab@abv.bg
Диана Рамналиева: e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg
Юлия Младенова: 0882 98 70 14
Мария Рашкова: 0882 98 70 12; Първолета Петкова: 5 74 55